

Utraciło moc obowiązującą

POM poz. 2,359/1,2 (1052)

2,3562/1.

(Dz. Urz. GUM z d. 14.VI.29 poz. 29/23)

**Rozporządzenie Dyrektora Głównego Urzędu Miar
o dopuszczeniu do legalizacji przyrządów do odmierzania benzyny
typu *RP T D 8*, wytwarzanych przez *Société Anonyme L'Aster* w *Ivry-sur-Seine* (Francja), znaku fabr. „Gex” R 10.**

Na podstawie art. 11, 12 i 16 dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. poz. 211 i Dz. U. R. P. r. 1928 poz. 661), § 19 ustawy Rzeszy Niemieckiej o miarach i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lutego 1923 r. (Dz. U. R. P. poz. 166) zarządzam co następuje:

Przepisy ogólne.

§ 1.

Dopuszcza się do legalizacji przyrządy do odmierzania benzyny typu poniżej opisanego, wytwarzane przez *Société Anonyme L'Aster* w *Ivry-sur-Seine*, znaku fabr. „Gex” R 10. Przyrządy te powinny być zaopatrzone w znak typu *RP T D 8*.

§ 2.

Przyrządy te powinny odpowiadać postanowieniom przepisów o warunkach legalizowania złożonych przyrządów do odmierzania płynów (POM poz. 2,35 i 2,35/0,3).

Zakres stosowania.

§ 3.

Przyrządy te dozwala się stosować do odmierzania olejów mineralnych w szczególności benzyny dla samochodów.

Opis konstrukcji i działania.

§ 4.

a. Przyrząd składa się z dwóch szklanych pięciolitrowych pojemników (1) (rys. 2 ÷ 4) naprzemian napelniających się i opróżniających. W dnie każdego pojemnika znajdują się dwa wentyle (8) (rys. 2), z których jeden doprowadza płyn z pompy do pojemnika, przez drugi zaś odbywa się wylew płynu nazewnątrz. Kanały wylotowe obu pojemników łączą się rurą (52) (rys. 3), zakończoną kolankiem (59), na które nakręca się wąż wylotowy. Rozrząd wentyli wykonany jest w ten sposób, że gdy wentyl wlotowy jednego pojemnika jest otwarty, to jednocześnie wentyl wylotowy tegoż pojemnika jest zamknięty, odwrotnie zaś jest w drugim pojemniku. Do rozrządu tego służą odpowiednio ustawione i zamocowane na wałku (4) (rys. 2 ÷ 4) cztery kierownice, z których dwie (17) i (18) są widoczne na rys. 2. Kierownice te, obracając się, odchylają odpowiednie dźwignie (np. 5 na

Przepisy obowiązujące w miernictwie.

Czasopismo wydawane przez Główny Urząd Miar.

Warszawa, dnia 25 czerwca 1929 r.

Układać w porządku wielkości liczb tytułowych.

Cena 30 groszy.

№ 488

rys. 2 ÷ 4), te zaś odciągają trzony wentyli. Docisk wentyla do gniazda uskutecznia się zapomocą sprężyny. Obrót wałka wraz z kierownicami dokonywa się zapomocą korby (3) (rys. 3), której ruch przenosi się na ten wałek za pośrednictwem łańcucha. Na rys. 4 wentyl dopływowy jest otwarty.

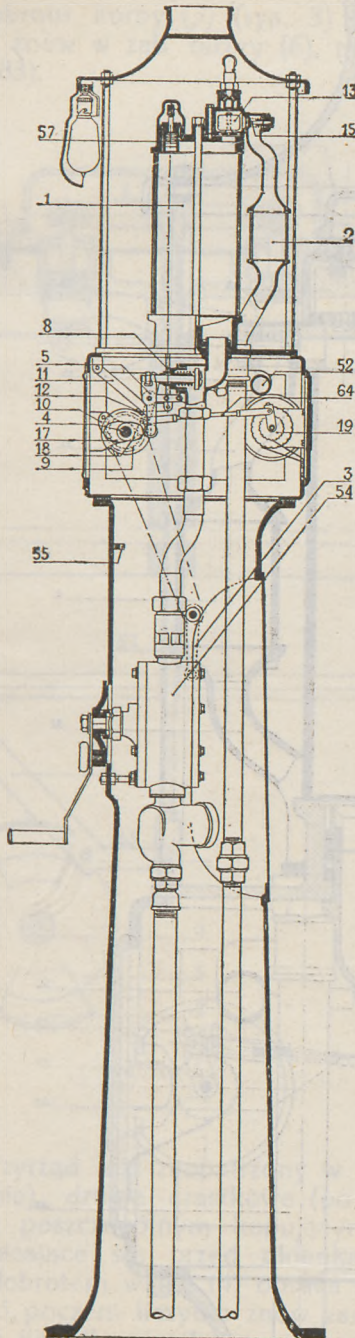
Dolne ograniczenie pojemności pojemników stanowią wyżej wspomniane wentyle. Górne ograniczenie jest wykonane w sposób następujący: gdy pojemnik jest już prawie pełny, płyn dostaje się do komory, połączonej z pokrywą. Przez tę komorę oraz kanał (14) (rys. 3 i 4) wewnątrz pojemnika ma połączenie z atmosferą. W komorze tej znajduje się pływak (13); płyn, który się przedostaje do komory

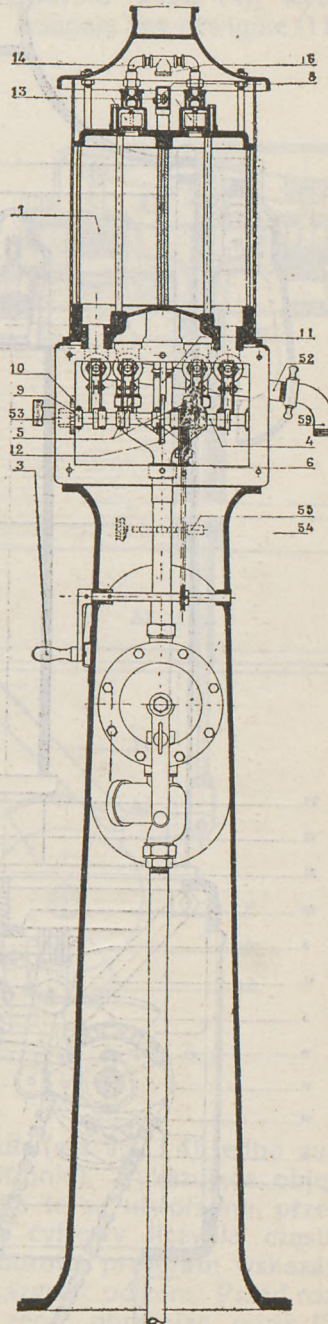
rys. 1.

unoszi pływak wraz z połączonym z nim wentylkiem. Podniósłszy się, wentylek ten zamyka połączenie pojemnika z atmosferą. Jeśli następnie pompować będziemy w dalszym ciągu, to ciśnienie płynu wzrośnie, co spowoduje dwa następstwa: po pierwsze wentyl (15), umieszczony w pokrywie i dociskany sprężyną, otworzy się i wtedy płyn przelewać się będzie do komory wziernikowej (2), skąd przepływa zpowrotem do zbiornika; ukazanie się płynu w wzierniku (2) jest dla kupującego sprawdzianem prawidłowego napełnienia pojemnika; po drugie tłoczek (57), umieszczony też w pokrywie, zostanie uniesiony. Znaczenie jego wyjaśnia rys. 5 i 6. Widać tu przekrój obu pojemników płaszczyzną, przechodzącą przez osie tłoczków

(57). Rys. 5 odpowiada położeniu przed ukończonem napełnieniem pojemnika: obydwa tłoczki (57) są opuszczone. Wówczas opuszczona jest również dźwignia (8), łącząca sworznie obu tłoczków, a także wspólny drążek (82), połączony z dźwignią (11), posiadającą punkt obrotu, zaznaczony krzyżykiem. Na wałku (4), na którym są

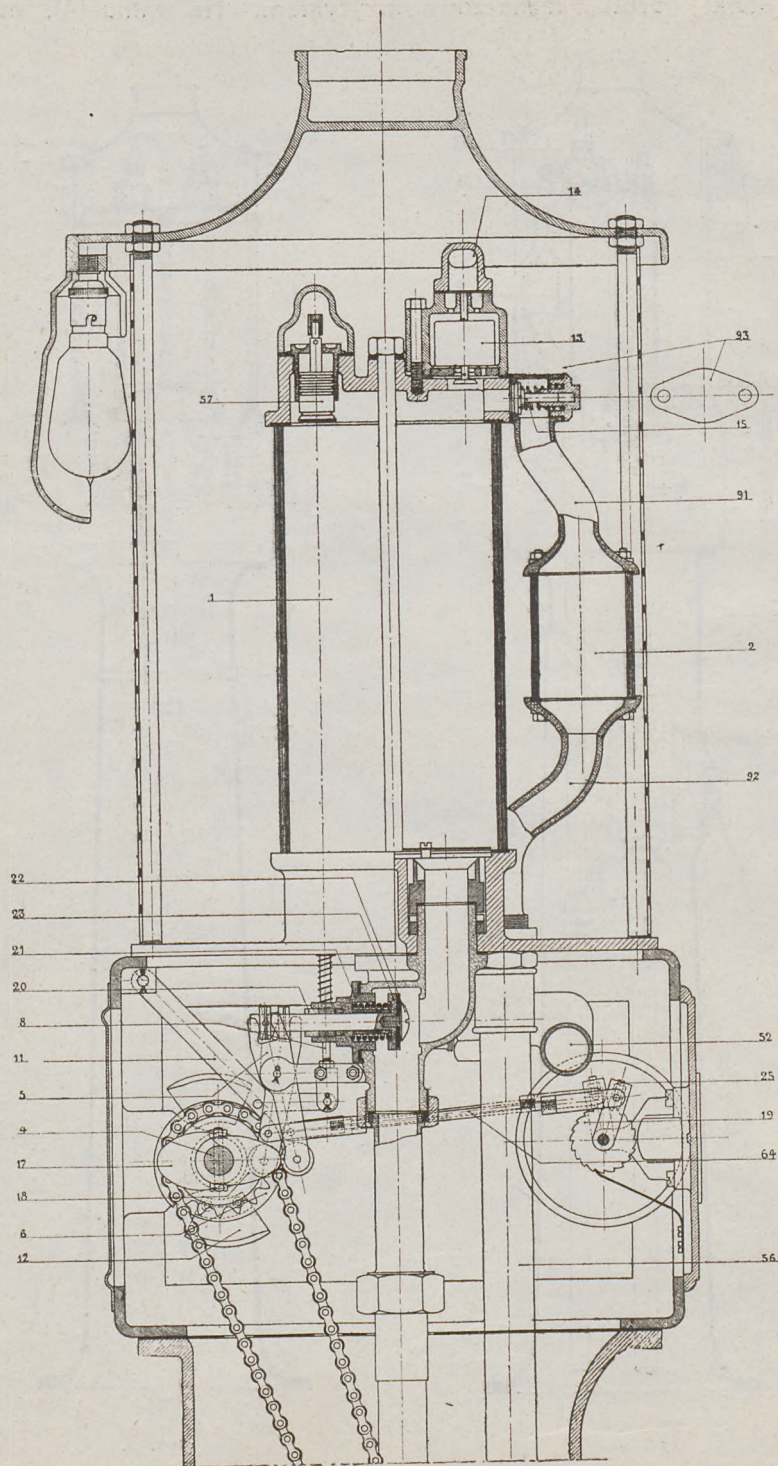
rys. 2.

rys. 3.

umieszczone kierownice rozrządcze, znajduje się też tarcza (6), zaopatrzona w dwa zęby. Gdy dźwignia (11) jest opuszczona, jak na rys. 5, to jej występ wpada w ząb tarczy (6), przez co uniemożliwiony jest obrót tarczy, a więc i wałka (4) w kierunku odwrotnym do ruchu wskazówki zegara. Obrót zaś w przeciwnym kierunku jest uniemożliwiony dzięki specjalnemu kółku zapadkowemu, umieszczonemu również na wałku (4). W ten sposób, gdy obydwa tłoczki (57) są opuszczone, niemożliwe

jest uruchomienie żadnego wentyla: korba (3) nie da się pokręcić ani w jedną stronę, ani też w drugą.

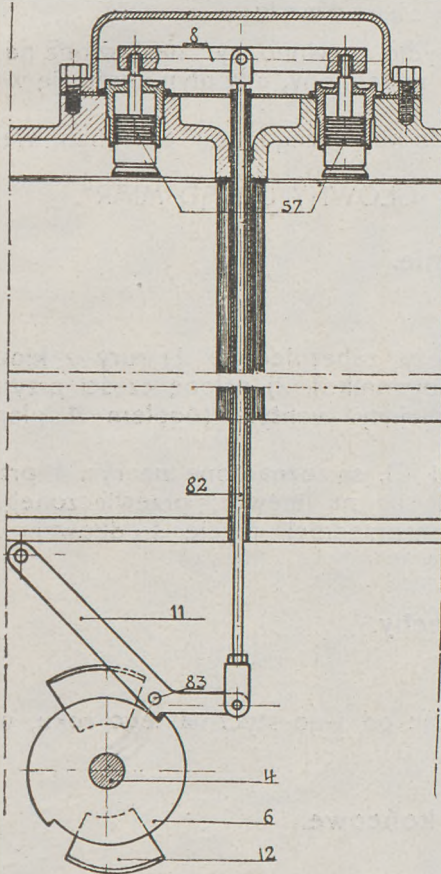

rys. 4.

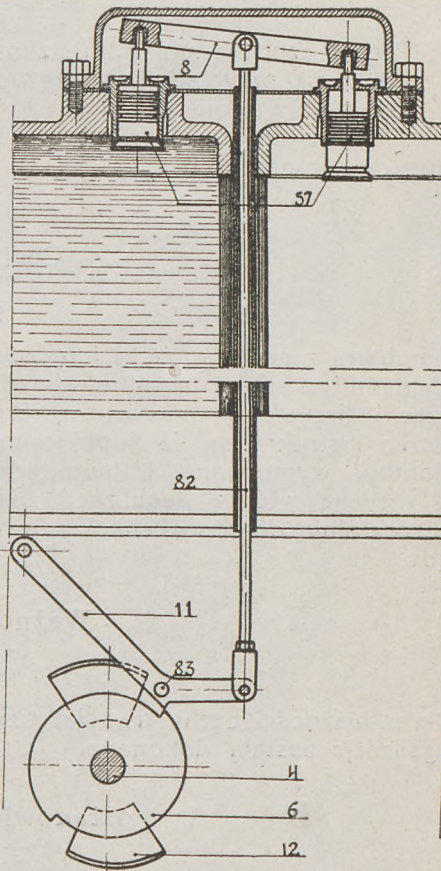
Jeśli teraz płyn zapełni pojemnik, damy na to lewy, i tłoczek (57) podniesie się (rys. 6), to dźwignia (8) a wraz z nią drążek (82) również się podniosą; wtedy dźwignia (11) obróci się, występ jej nie będzie już zahaczał o ząb tarczy (6) i tarcza ta da się obrócić bez trudności zapomocą korby (3) w kierunku odwrotnym

do ruchu wskazówki zegara; wentyl wypustowy lewego pojemnika otworzy się, a wpustowy zamknie się. Tak więc opisane urządzenie stanowi automatyczne zabezpieczenie przed przedwczesnym otwarciem wylotu. Prócz tego urządzenia automatycznego, kupujący ma możliwość bezpośredniego stwierdzenia prawidłowości napełnienia zapomocą wziernika (2).

Ramiona (12), przymocowane do tarczy (6), służą do tego, aby po wykonaniu pełnego obrotu korby (3) (rys. 3) [a' więc $\frac{1}{2}$ obrotu wałka (4)] występ dźwigni (11) wpadł znów w ząb tarczy (6), mianowicie ściąga ją one dźwignię (11) zapomocą sworznia (83).

rys. 5.

rys. 6.

b. Przyrząd jest zaopatrzony w dwa liczydła (rys. 1, 2 i 4): jedno sumujące (po lewej stronie), drugie częściowe (po prawej stronie), wykazujące objętość płynu, odmierzoną poszczególnym kupującym. Liczydła te są utworzone przez kręgi cyfrowe, obracające się przed okienkami. Krąg cyfrowy liczydła częściowego za każdym półobrotem wałka (4) obraca się o $\frac{1}{20}$ obrotu, przyczem wskazanie wzrasta o 5 aż do 95, poczem liczydło znów zaczyna wskazywać od zera. Przed rozpoczęciem odmierzania liczydło częściowe nastawia się na zero, obracając guzik (53) (rys. 3). Dzięki odpowiedniej zapadce daje się on obracać tylko w kierunku zmniejszających się wielkości, przyczem po nastawieniu na zero dalszy obrót nie jest możliwy. Liczydło sumujące powinno być zasłonięte pokrywką na zawiasach (na rys. nie wskazaną).

Wewnątrz każdego pojemnika znajduje się przykręcona do pokrywy rura mosiężna, zawierająca odpowiednią ilość metalowych klocków, służących do wywzorcowania przestrzeni mierniczej.

Przyrząd może być instalowany na kolumnie w połączeniu ze stałym zbiornikiem podziemnym, albo też wraz ze zbiornikiem może być umieszczony na wózku.

Oznaczenia.**§ 5.**

Na każdym pojemniku powinno być wykonane oznaczenie „5 l”, a na oprawce okienka liczydła cząstkowego napis „litrow” (majuskułą bądź minuskułą). Ponadto na przyrządzie powinna być podana firma wytwórcy i znak typu (fabryczny).

Prócz tego na każdym przyrządzie powinna być umieszczona w widocznym miejscu tabliczka z następującym wyraźnym napisem:

„Bacność!

Kupujący otrzyma dokładną miarę tylko w razie przestrzegania następujących wskazówek:

1. Przed rozpoczęciem odmierzania liczydło powinno być nastawione na zero.
2. Pojemnik przyrządu jest prawidłowo napełniony, gdy płyn ukaże się w środkowym naczyniu (wzierniku).
3. Płyn, znajdujący się w wężu, należy do kupującego, wąż powinien więc być dokładnie opróżniony.

GŁÓWNY URZĄD MIAR”.

Cechowanie.**§ 6.**

Plombami z cechą urzędu i roczną należy zabezpieczyć: 1) rury z klockami regulacyjnymi (po jednej plombie w każdym pojemniku), 2) osłonę części przyrządu, zawierającej liczydło i mechanizm, uruchamiający wentyle (ogółem 4 plomby), 3) tabliczkę instrukcyjną dla kupujących.

Plomby, wymienione w punktach 1) i 2), są oznaczone na rys. 1 przez *p*. Plombę z cechą wtórnej legalizacji zawiesza się na linewce, przewleczonej przez otwór specjalnie do tego celu wywiercony w przedniej płycie środkowej części przyrządu.

Ważność cechy.**§ 7.**

Okres ważności cechy trwa lat trzy, licząc od 1-go stycznia tego roku, w którym legalizacja została dokonana.

Postanowienia końcowe.**§ 8.**

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 31 maja 1929 r.

DYREKTOR GŁÓWNEGO URZĘDU MIAR:

L. S.

(—) inż. Z. Rauszer

GUM. № 29. I. 293. 1.